NĂM THỨ MƯỜI — Số 1102 1666 — MỖI SỐ 0 $ 02 — NGÀY THỨ NĂM 5 OCTOBRE 1922

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

	Hanoi	Pour les autres localités de l'Indochine	Pour les pays de l'Union Postale	Pour les pays hors de l'Union Postale
Một năm. .	6 $ 00	6 $ 90	6 $ 30	6 $ 30
Các tháng và Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00
Sáu tháng. .	3.00	3.50	3.20	3.20
Ba tháng. .	1.50	1.75	1.60	1.60
Một tháng. .	0.50	0.60	0.55	0.55

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

6 $ 60	9 $ 00	»
8.00	9.00	»
3.20	3.30	4.50
1.60	1.65	2.25
0.60	0.60	0.75

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHẠM HUY LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN VĂN LUẬN

Adresse télégraphique
TRUNGBACTANVAN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 065 de large.

1re page	Une seule insertion. . . . 0 $ 20 le c/m
	Par contrat annuel
	Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 12 le c/m
	Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
	Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c.m.

On traite à forfait pour les contrats importants.

Một cái hi-vọng rất tốt cho y-học-giới nước nhà

Trường thuốc Hà-nội mở ra từ năm 1902. Trong các trường cao-đẳng chuyên môn ở xứ Đông-pháp này thì trường ấy thành lập trước nhất; hiện nay qui-mô đã rất là chỉnh bị, giáo-pháp đã rất là hoàn-toàn. Ngày năm ngoái có nghị-định của quan Toàn-quyền cho những học-sinh bắt đầu học từ ngày 1er Octobre năm 1921 trở đi được học để thi lấy bằng y-khoa tiến-sĩ: cái thời-hạn học định là năm năm học tại trường thuốc Hà-nội và một năm tập sự tại đại học-đường Paris. Nay lại rộng cho cả những học-sinh đã bắt đầu học từ ngày 1er Octobre năm 1918 hoặc đến ngày ấy mà còn đang học tại trường cũng được theo một cái thể-lệ ấy cả, thành ra hết thảy những học-sinh đang học tại trường thuốc tại Hà-nội bây giờ ai học lệ cũng có cái hi-vọng y-khoa tiến-sĩ; mà cái trình-độ y học ở trường thuốc Hà-nội thật cũng đã gần theo kịp cái trình-độ y-học ở các trường thuốc bên Tây. Coi thế thì biết cái lòng khai hóa của nhà-nước Bảo-hộ ta, miễn là cái sức ta học được tới bậc nào thì cũng đặt cho ta bước lên bậc ấy; con đường giáo-dục không khi nào có ngăn cản ta ở một khúc ngắn-ngủi hẹp hòi. Chỉ sợ ta học không được đến nơi đến chốn, hoặc có người học được chăng nữa mà học một đàng làm một nẻo, uổng-phụ cái công ơn giáo-hóa của nhà nước bảo-hộ mà thôi.

Nghĩ một nước nhân-tài còn thiếu-thốn, trăm nghề còn kém-cỏi như nước ta bây giờ, môn học gì cũng phải cần, mà môn học thuốc lại càng phải cần hơn các môn học khác. Chắc ai là người có đem lòng nghĩ đến giống nòi, có bụng lo xa, cố ý xem xét, cũng phải than-thở về nỗi giống mình suy yếu, bệnh tật mình thật nhiều. Thử đi từ kẻ chợ chí nhà quê, cứ tính số ít cũng mười người đến ba, bốn người có bệnh kinh niên, phi đau mất thì đau răng, phi bệnh phổi thì bệnh ruột, cái số người đau ốm yếu vong trong nước, tuy chưa có biểu thống-kê tinh tường có thể biết đích được, nhưng cứ lấy cái con mắt ta thấy, lỗ tai ta nghe mà phỏng định, thì mỗi năm cũng có đến một số rất lớn, giá nếu ai ai cũng phải ghê mình. Trẻ con thì phần nhiều hữu sinh vô dưỡng: chỉ vì nỗi y-học không phổ-cập, không mấy người hiểu cái nguyên-lý truyền chủng, thạo cái phương-pháp nuôi con, mà làm cho biết bao nhiêu trai lành gái tốt đã bị tiêu duyệt về những bệnh kinh-phong, uốn-ván cam tích, sài mòn không được hưởng cái hạnh-phúc làm người, tuổi tự trưởng thành, mà đem tài lực cống hiến cho nước nhà, gây dựng nên công kia việc nọ. Lại còn nỗi học-vệ-sinh chưa truyền bá được nhiều; cách phòng dịch chưa suy hành được rộng: hết năm nọ qua năm kia, nào dịch hạch, nào dịch tả, nào ôn-nhiệt nào đậu lào giết kể hàng trăm, hàng ngàn người đương học mà phải bỏ trường, đương buôn mà phải đóng cửa, đương làm thợ mà phải vứt thước, đương làm ruộng mà phải quăng cày, thiệt của thiệt người, biết bao nhiêu mà kể! Ngày xưa ta còn nhờ được có y-học của ta mà điên niên khước bệnh; song cái nền học cổ ấy đến bây giờ không còn ai bồi đắp nữa; nội-kinh Hoàng-đế, bản-thảo Thần-nông, còn được mấy người là thật tinh thông uẩn-áo? Cái y-học cũ cũng đã theo Hán-học mà tới kỳ hưu-trí, chịu bàn giao công việc cho cái y-học mới này rồi. Và lại cuộc đời ngày một mở mang: nhân sự càng nhiều, thì tinh lực tiêu hao càng lắm; giao thông càng rộng thì tật dịch truyền-nhiễm càng mau; cái học vệ-sinh phòng dịch là cái học như-yếu thần-nhân ở đời nay; mà cái học ấy thật phải nhờ nghỉ-khí thí nghiệm mới được dích-xác, dùng khoa-học nghiên-cứu mới được tinh tường; thì cái y-học cũ của ta làm sao cho bằng cái y-học mới này được. Bên Thái-tây từ lúc y-học phát minh đến giờ, dân nào nước nào cũng được nhờ đó mà hưởng cái hạnh phúc khang-ninh cường-kiện. Từ rày sắp tới, cái vận mệnh của một dân một nước mình thịnh hay là suy, mạnh hay là yếu cũng chỉ quan-hệ ở cái y-học mới này truyền bá sang, ở xứ ta nên hay là không, giỏi hay là dở vậy.

Nhà nước Đại-pháp bảo hộ tài-sản cho dân ta mà cốt là bảo-hộ sinh-mệnh cho dân ta trước đã, biết cái y-học mới này cần cho nước ta như thế, nên mở ra trường y-học trước để các trường chuyên-môn khác tự mười mấy năm nay. Bây giờ lại tăng cao cái trình độ học cho học-sinh có thể thi đỗ lấy bằng y khoa tiến-sĩ được; những bọn thiếu-niên thông-tuệ ở nước ta sau này nhờ cái giáo-hóa của nhà-nước Bảo-hộ mà được bước lên cái bậc học cao hơn; thiết-tưởng cái lòng khai hóa của nhà-nước Bảo-hộ thật là rộng rãi vô-cùng, mà cái y-học nước nhà quả có một cái hi-vọng rất tốt.

Hỡi các học-sinh trường Thuốc ta ơi! Ta nên biết rằng nhà-nước Bảo hộ lập cho nước ta một nền y-học, kén bọn ta là cái bọn thông tuấn trong nước mà ban bổ cho cái y-học cao thâm, cái mục-đích là cốt tại bảo-hộ sinh mệnh cho quốc-dân ta, quyết không phải vị riêng gì bọn ta mà bắc cái thang phù quí cho một thân một nhà ta vậy. Ta được lĩnh thụ cái y-học cao thâm ấy thì phải lo làm thế nào cho quốc-dân ta thật được hưởng cái hạnh phúc khang-ninh cường-kiện để phó cái thịnh-tình nhà-nước Bảo-hộ nhân-ái dân ta. Sự học ở trong trường phải cố công sức, hiểu thấu được các môn thuốc thang, các khoa giải phẫu đã đành; mà cốt nhất phải có tính tử-bi, có lòng cẩn thận: đối người bệnh như họ hàng thân thiết, lấy cứu được người, chữa được bệnh là cái thú cao-thượng độc nhất vô-nhị của mình; người tiện cũng xem như người quí, kẻ nghèo cũng chữa như kẻ giàu, cốt làm cho trọn cái bổn-phận của mình là cái bổn-phận tự mệnh cho người mới cam lòng hả dạ; đến cái vấn-đề vệ-sinh phòng dịch càng cần phải lưu tâm, hoặc diễn thuyết trong các hương-thôn, hoặc nêu thí trong các bệnh-viện, hoặc làm ra sách vở, hoặc đăng vào báo-chương, làm sao cho cái y học văn-minh truyền bá trong nước mình được chóng, một ngày kia tật bệnh tiêu trừ, giống nòi mạnh khỏe, thì cái giá trị các nhà y-học ta mới thật là xứng đáng, mà cái công ơn giáo-hóa của nhà nước Bảo-hộ ban bố cho ta mới thật là không phụ vậy.

T.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 4 Octobre 1922

Quan Giám-quốc đã khởi hành ở Rambouillet để trở về Paris.

Việc nước Thổ-nhĩ-kỳ

Theo như mệnh lệnh của nghị-viện Angora thì khắp cả các mặt trận đều đình chiến.

Nhà điện báo *Havas* báo tin rằng quân Thổ-nhĩ-kỳ đã rút ra khỏi miền Trung-lập. Tin đồn rằng quân Thổ tụ-tập ở miền Brousse, và miền Ismidie là một tin dối sai.

Mustapha Kémal ở Smyrne thì ông có nói rằng những lời của nước Thổ khởi nghị có thể dung làm chuẩn-đích để giảng hòa được vì cái ý kiến của Đồng-minh và cái ý kiến của nước Thổ hai đằng khác nhau là khác về cái tinh thần.

Mustapha Kémal tới Angora ngày hôm thứ hai, nhân dân mở hội hoan nghênh. Ngày hôm thứ ba nghị-viện đã bắt đầu bàn về việc giảng-hòa. Chánh-phủ Angora đệ trình các quan chánh ủy-viên Đồng-minh những lời dân Thổ ở Tarace ta thán về việc người Hy-lạp ngược đãi. Người Thổ-nhĩ-kỳ bị bắt rất nhiều, và nhà của nhiều nơi bị hủy-hoại. Người Thổ về đạo hồi nhiều nơi không ra được khỏi nhà để mua vị ăn thức uống.

Hội Vạn-quốc

Báo *Les Débats* nói rằng chánh-phủ Ý-đại-lợi ưng ký bản ấn-văn về việc mộ trái-phu nước Áo. Ngày hôm thứ tư này, tòa Trị-sự hội Vạn-quốc sẽ tuyên bố công việc về cái vấn-đề nước Áo. Nghe đâu nước Thụy-sĩ cũng ưng dự vào việc bảo lĩnh trái-khoán của nước Áo.

Việc nước Đức

Những người can ấn về việc hành thích M. Rathenan nay mai sẽ đem xử tại tòa Đại hình do M. Dagen chủ tọa cả thảy có 15 người.

Việc xứ Syrie

Đại-tướng Gouraud có nói về bản giao-ước của xứ Syrie và Angora như sau này: cái hiện-tình ngày nay rất rõ. Trong bản giao-ước Angora có ấn định đường cương-giới, và các điều khoản giảng hòa. Hiện nay nước Pháp đối với nước Thổ hai bên rất là thân-ái. Quan Gouraud lại nói rằng những tin về việc loạn ở Syrie là do những đảng phản đối ở Caire, và ở Caire ngoa-ngôn lên nhiều, chứ thực sự không có gì là quan-trọng. Đại-pháp không cần phải đem thêm quân đến Syrie nữa, mà lại có thể giảm bớt lấm 3 vạn rưỡi mà thôi. Cái thiện-quả ấy nhờ có lòng quảng-đại của chánh-phủ Đại-pháp mà nhân dân Syrie biết đồng-lao cộng-tác vậy.

Phái bộ của nước Serbo-Croato-Slovène tại Paris

Một phái bộ quan trọng của nước Serbo-Croato-Slovène đã tới Paris. Phái bộ [illegible] và xem tập trận.

Quan Poincaré đối với việc Đông-âu

Quốc-vương nước Maroc có gởi lời mừng quan Poincaré đã khéo dàng chánh sách giảng hòa cho các nước ở Đông-âu.

Thị-giá quốc-trái: 3%. 59 75. — 4%. 1918 62.40 — 5%. 1915 — 1916 76.75. — 5%. 1920 89.80 — 6%. 1920 91.50

Tin Trung-hoa

Việc Bắc kinh

Ngô-bội-Phu lại điện dục Lê-nguyên-Hồng lấy Vương-sủng-Huệ tổng-lý Nội-các. Lê giao ra quốc-hội một cái nghị-án nghị quyết việc ấy.

Tám trường học công ở Bắc-kinh phí; học trò thôi học, các hiệu-trưởng từ chức để học hai tháng nay, yêu cầu chính-phủ phải chi cấp mọi khoản kinh phí; chính-phủ mãi không đáp ứng; các hiệu-trưởng công giáo viện hiệp kéo nhau bỏ Bắc-kinh đi hết.

Hộ tài-chính phát hành một ngàn vạn đồng cả - biệt trái-khoán, lấy tiền bỏ khoản dinh phí cho nước Ngũ làm đảm-bảo.

Việc Quảng-đông

Giép-Cử từ tân bỏ Quảng châu đi, Trần quỳnh Minh phái người đó là tìm kiếm khắp mọi chỗ không được. Gần đây một giải Bắc-giang, Anh-đức và Thanh-viễn có nhiều người đứng ra mộ quân; địa-phương quan có tra hỏi thì họ đưa cái ủy-nhiệm-trạng của Giép-Cử ra các huyện-trưởng đều không dám can thiệp; nghe mộ trong mấy ngày đã được nhiều quân lắm, đến tỉnh có khí giới tạm đóng cả ở Bắc-giang. Không biết chừng Giép có ý cùng Trần-quỳnh-Minh khai hấn.

Tỉnh-trưởng Trần-tịch-Nho bị các tướng hiệu Trần-quỳnh-Minh phản-đối, quyền lệnh không hành. Trần-quỳnh-Minh sự tỉnh thành không chủ, mà phát hiệu thi lệnh không hiệu đúng danh nghĩa cá nhân, lại lập tổng tư-lệnh bộ ở Quảng-châu, tự xưng mình là tổng tư-lệnh.

LỜI ĐÀN BÀ

Thơ gởi thăm chị em bạn ở núi

Tiết trời gặp bữa thu sơ, khí nồng mới tan, hơi sương vừa xuống, xem vùng cây nội cỏ đường có xơm được một đôi hạt mưa chiều hôm, mà thành ra cái cảnh sầu rất nên ảm ảt mát mẻ vô hạn.

Trong khi yên lặng, chạnh nhớ bạn lành; người bạn của tôi tình cũng cao-thượng lắm thay, thỉ lâm tuyển quen vui với cỏ cây, mối đạm-bạc những mến trong thuyền-đọc, xem phú qui vi bằng mây nổi, chữ tình duyên không vương vấn chút mảy tơ, ngày tuổi xanh bạn nghiêm bút có nhau, lúc khôn lớn theo cảnh-ngộ mỗi người ra một cõi; ấy mới biết, cũng đều một bạt mưa sa, hạt vào đài-các, hạt ra lâm-tuyền; bởi vậy bèn người ta coi vào thời cho hai chị em chúng tôi khác hẳn nhau một trời một vực, kẻ đương lần thần trên con đường lợi lộc danh cương, mà người thời thăng ngày vui thú tiêu-rao mấy ngàn học nội biết bao thanh nhàn; song chúng tôi coi với nhau thời không khác chút nào, tuy hình-hài có thay đổi, mà cái linh-thần còn chung đúc như một, bạn tôi thường không hay qua lại thăm tôi, mà tôi cũng một năm, năm bảy tháng mới có thơ, giờ rảnh-rang đạo-nhà tới thăm nhà bạn, thế mà không-hiểu làm sao cách-giao tinh không-hề-hà [illegible] thăm, hay là chúng tôi người có tiền-tài, tham sanh thích thượng con tinh hữu » mà ngày nay vẫn còn không khác dường ấy. Vậy có mấy bài thơ đưa cho người bạn ở núi, xin lục ra để chị em thưởng giám, còn sự tích người bạn của tôi sẽ có bài đoan-thiên tiểu-thuyết « Một cái nhà tranh ở bên sườn núi » mới nói rõ sự tích vậy. Bài thơ như sau này:

Lại tìm bạn cũ chốn am mây,
Phong-cảnh rày xem luống những say.
Hoa có tốt tươi vườn tịnh-độ,
Măng-cầu (1) sau trước biết bao cây.

Mười chín năm dư biết mấy công,
Sự đời ân ái nhẹ tấy lòng.
Chút thân trong sạch từ khi bé,
Nguyện với non sông một tấm lòng

Âm thanh cảnh vắng một mình ta,
Cuộc thế lợi danh không chút bận,
Bỏ để một chuỗi ấy công-phu

Trông ra xanh-ngắt bầy ngàn thông,
Bốn mặt non vây đá chập chồng.
Thanh-tịnh cách xa miền tục-lụy,
Mấy thuyền ngộ sắc tức thanh-không.

Đạm-Phương nữ-sĩ (Huế)

1 Cây na ở đường trong gọi là măng-cầu.

Hội-chợ Hà-nội

Hội chợ Hà-nội vẫn do quan Khâm-sứ Pasquier sáng-lập từ năm 1918. Nhân có cuộc Hội-Chợ hôm mồ phát khởi cái ý-kiến tổ-chức Hội-Chợ thứ nhất này, thực là công hiệu vậy.

Cái ý-kiến của quan Khâm-sứ Pesquier, xứ Bắc-kỳ rất lấy làm hoan-nghênh, xưa kia người An-nam nào ai để từng biết cuộc Hội-Chợ là cái gì, thế mà người dự cuộc rất là đông đúc. Cuộc đấu xảo Canh-nông cũng lập ngay như Hội-Chợ, bởi thế lại làm cho thêm nhiều người đến xem; người ngoại-quốc thấy người An-nam ta rất là tiến-bộ về đường công-nghệ, thời rất ngạc-nhiên vậy.

Năm 1919 cuộc Hội-Chợ lại có phần công hiệu hơn nữa, đến năm 1920 thời Hội-chợ không có cuộc gì vui tiêu khiển, tuy vậy người công-thương dự cuộc cũng đông mà người đến xem cũng nhiều. Còn như Laos, Trung, Nam-kỳ thời đều có làm những phòng riêng để dự cuộc, nhất là xứ Cao-miên thời lại dự phần một cách rất là dị-ngoạn.

Cái phần công-hiện về cuộc Hội-Chợ năm 1920 thời thế cũng như trước vậy. Từ đó cái cơ-quan Hội-Chợ đã có phần vững-bền kiên-cố rồi.

Thế nhưng năm 1921 chính-phủ chỉ tâm về cuộc đấu-xảo Marseille, cõi Đông-Pháp này phải chi-tiêu nhiều về cuộc đấu-xảo, lại phải đem nhiều cảo thứ hóa-vật sang để dự cuộc nữa.

Ông Crévost cũng nhiều các quan khác đều phải khuyến-hướng về cuộc nên soạn các hóa-vật để đem sang dự cuộc đấu-xảo Marseille không có thì giờ mà lưu-tâm đến cuộc Hội-Chợ nữa, mà khi hết giờ khắp các giới đều phải chờ-trong cả về cuộc đấu-xảo Marseille, bởi vậy kinh-tế cuộc-khẩu cũng quan Toàn-quyền đình lại cuộc Hội-Chợ Hà-nội.

Chính-phủ ra cái nghị hoãn Hội-Chợ lấy lại không hỏi ý-kiến trong thương-giới, có lẽ là tại quan Toàn-quyền ấy cho rằng các quan hạ thuộc ngài đã nghiên-cứu đích-đáng về việc đó rồi chăng.

Vì thế cái nghị bãi cuộc Hội-Chợ làm cho các hàng công, công-thương kỹ-nghệ Tây Nam đều không đẹp ý vậy. Phòng Thương-mại có kén nài về việc đó, lại giải bày mọi lẽ rằng cuộc Hội-chợ Hà-nội không có ảnh hưởng gì thiệt hại cho cuộc đấu-xảo chút nào, mà giá sử có cuộc Hội-Chợ thời năm nào cũng [illegible] thì không có ảnh hưởng gì đến cuộc đấu-xảo, bởi vì có thể tránh khỏi được những điều sai lầm mà hiện nay mọi người đã tỉnh ngộ ra cả rồi.

Quan Toàn-quyền cũng hiểu ra rằng cái nghị trên kia là do sự xét đoán nông nổi, ngài lại nhận rằng về việc buôn bán thời nên hỏi ý kiến các nhà buôn bán, lại biết cho rằng những báo quán mà càng có nhiều độc-giả thời báo giờ càng phải trình bày những ý kiến hợp với người đọc báo. Báo-quán mà không theo cái tôn chỉ đó là là không có người xem vậy. Báo quán mà đắc thắng với công chúng nhất là với trong công thương giới thời chính là vì đã khéo phô bày những ý-kiến của các nhà công, thương trong nước vậy.

Bởi thế quan Toàn-quyền Long ra ngài lại mở cuộc Hội-Chợ, ngài lại tỏ ý sở cậy vào các nhà công, thương, hỏi vậy ngài giao cho các nhà thực-tế [illegible] cuộc Hội-Chợ chứ không giao cho các quan chức thuộc quyền chính-phủ như trước nữa.

Lại Hội-đồng Hội-Chợ do phòng Nông thương cục lập ra, mà hợp lần thứ nhất thời có quan Thống-sứ Bắc-kỳ chủ tọa, mà thường nghe lệnh quan trên, nếu có quan không bảo làm thời hỗ-đề ai dám làm gì. Vậy nên thành-cầu chính-phủ [illegible] sức cho người An-nam phải dự cuộc Hội-Chợ Hà-nội. Các hội-viên tây bèn giải [illegible] rằng: « Người An-nam đã tiến-bộ lắm rồi, không phải là nói một hai người mà thôi đâu, là về phần nhiều các nhà công-nghệ mà cả đến những người nhà quê cũng đã biết rõ đề mọi lẽ rồi, chắc sẽ tự đến dự cuộc Hội-Chợ, chứ không phải cần đến các quan kiểm thúc đâu: Các quan phải giữ phần việc các quan: là giữ vững trật-tự trong nước, thì hành những chính-sách công bằng dịch đáng, làm đường sá cho tiện lợi, bảo hộ dân cho khỏi giặc cướp. Đó là nghĩa vụ các quan, chứ không nên dự vào phần việc của các nhà buôn bán, mà cũng không nên để vẫn cuộc Hội-Chợ, vì từ nay việc đó là cái chức-vụ của dân rồi ».

Một ông hội-viên ta nữa nói rằng: « Người An-nam ta nghèo lắm, mà các gian nhà ở Hội-Chợ giá tiền thuê đắt quá. »

Hội-đồng giả lời rằng: « Người An-nam nay đã biết chi tiêu về những việc đích đáng, giá thử tăng giá cho thuê các gian nhà, chắc người An-nam cũng bằng lòng mà thuê để giáp vào phần thắng cuộc Hội-Chợ nữa. »

Những người nói như thế toàn là các nhà thâm hiểu người An-nam lại đã mục-kích cuộc tiến-bộ của người bản xứ vậy.

Quả như thế, các nhà thực-tế từ khi biết tin cuộc Hội-Chợ sẽ mở từ ngày 1er đến 15 Décembre thời đến hỏi tại phòng Thương-mại rất đông. Một nhà chụp ảnh An-nam là hiệu Hương-ký đến trước tiên để giữ lấy gian thứ nhất tại trường Hội-Chợ, mười lăm hôm sau thời toàn người An-nam tranh phần giữ lấy những gian tốt nhất. Nay không còn nói một gian nào nữa. Các nhà đại thương, đại kỹ,

Tô Võ Phi Hùng Cứu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng. Khai Sáng Khai Cách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

nghề tây đến chậm quá, nhưng không lấy làm phàn nàn, lại nói rằng : « Thế lại càng hay lắm, vì thế là đã chắc về phần thấy cha cuộc Hội-Chợ rồi. Về phần tạ, nếu bội-động không làm thêm phòng mà cho thuê thời ta sẽ tự làm lấy. Thế lại càng hay, vì người Annam mà càng am hiểu việc buôn bán, thời từ nay ta có thể cùng với người bản-xứ mà đỡ những việc lợi-lộc vậy ».

Tay nói vậy, trong Hội-đồng Hội-Chợ cũng định xây thêm các phòng nữa, hiện đã kêu với quan Toàn-quyền để ngài cấp cho một món tiền về việc ấy rồi. Quan Toàn-quyền nay đã hiểu biết sự sở-nóc của dân chúng, hà-nào lại từ chối việc ích trợ cấp kia hay sao. Giá xứ có mở cuộc đấu phiếu thời cũng không biết lộ được ý kiến của dân một cách rõ ràng như thế. Chẳng gì bằng thực hành, chứ đấu phiếu mà có làm gì.

Hội-đồng vẫn định lập cuộc quảng-cáo. Thế nhưng tổ-chức một cuộc quảng-cáo cho công hiệu thời tốn nhiều thì giờ lắm. Về ở xứ Bắc-kỳ này chẳng không phải đương đến cách quảng-cáo cho lắm ai cả chẳng nhiệt thành về cuộc Hội-Chợ, chỉ phải nói rằng sẽ có cuộc Hội-Chợ là đã.

Cũng định cả việc mở cuộc quảng-cáo trong Nam-kỳ và ở các xứ khác nữa. Vốn người Nam-kỳ thường có ý ghen với người Bắc-kỳ. Thế mà ngày nay thấy cuộc Hội-Chợ thuộc về quyền các nhà thực-tế tổ-chức thời lại có về hớn hở vui mừng. Bởi vậy các bác-quán tây nam cũng đều tự quảng-cáo cho cuộc Hội-Chợ thật đã.

Tại Trung Nam kỳ và Cao-mên vốn các nhà thực-tế bản xứ ít hơn ở ngoài Bắc-kỳ, về chưa có dịp nào để thông thấy những cuộc Hội-chợ lớn, lại xa cách Hà-nội biết bao đường đất. Đi đường bể những 3, 4, hay 5 hôm, liền xa lại đắt lắm. Đi bộ thời nhiều nỗi khó khăn, như vậy các xứ đó thời chánh-phủ bản hạt tự chủ-trương việc đem các sản-vật xứ nhà để phô bày tại cuộc Hội-chợ, cho nên đều có phần việc về cuộc Hội-chợ Bắc-nội cả. Còn như xứ Lào thời không có đường lối thông đồng với Bắc-kỳ thế nhưng từ sang năm giở đi, thời có thể đi thuyền từ được ở Mê-kông đến Vinh được, vậy người Lào sẽ chịu theo đường lợi-lịch của mình mà đến dự cuộc Hội-chợ Hà-nội.

Về phần những người ở các nơi đến Hà-nội để xem cuộc Hội chợ thời nay tiện lợi nhiều bề hơn xưa. Các hàng cơm Tây, Nam nhiều hơn trước, lắm nhà lại thêm rất nhiều phòng trong khách-sạn. Tại gần nhà ga thời có nhiều nhà khách-sạn Khách và ta rất là chỉnh-đốn.

Vậy khắp trong các xứ nên đến rất nhiều để xem cuộc Hội-chợ.

Phần lợi xét thực là nhiều lắm.

Nào là thừa dịp để so sánh các sản-vật cùng hóa hạng. Nào là tiện dịp để xét nghiệm các công nghệ, trong cuộc họp cả ở trong một cái khu vi nhỏ hẹp nào là các nhà công-nghệ đã có mở lại đó, đủ các mẫu hàng hóa, cũng là những đơn để đặt hàng.

Hỏi các nhà có hàng bán, nên đến xem Hội-chợ thời đủ rõ những cách cử chỉ của người cạnh-tranh với mình thế nào, lại biết nào là các giá mua bán, nào là cách quảng-cáo để cho công chúng biết đến mình, nào lại tiện dịp để chấm chước càng là am hiểu ý-kiến của khách hàng về cuộc Hội-chợ là một cái nguồn tư tưởng thần-diệu để mình noi theo mà khuếch trương cái phạm-vi công nghệ nhà nữa.

Soạn giả : H. Cucherousset
Dịch giả : Lương-hữu-Nhân

VĂN UYỂN

Vịnh cái quạt (tập Kiều)

Chẳng duyên chưa để vào tay,
Nỗi đêm khép mở lời ngày ân cần.
Giang hồ quen thú vẫy vùng
Trăm năm tạc một chữ đồng đến xương.
Trót lòng quân-tử đa mang.
(Sao lục)

Thơ cười mình

Tôi nghĩ như tôi cũng nực cười
Xuân thu nay đã ngoài đôi mươi.
Hai khoa Hương thi không đâu cả.
Một lượt phi-ca cũng trượt rồi.
Vợ muốn giảm cô tình gái đẹp.
Con toan bỏ bữa sẵn đồ xơi.
Nghĩ ta cũng gớm cho ta nhỉ ?
Thế cũng nghênh ngang có chỗ ngồi

Mừng người bạn làm lý trưởng

Có phúc nay xem bằng có phần,
Công danh mừng gặp hội long-vân.
Sáu năm cung kiếm ra vào chốn,
Mười dặm giang-sơn tỏ mặt dân.
Pháp-phới cờ-hoàn lòng cũng thỏa,
Lo-lo hốc quế nỗ đầy sân.
Yêu nhau tả hữu cùng nhau tặng,
Xin tặng bài nôm chúc chữ xuân.

Chanh-xuyên sư sĩ : Võ-mộng-Bằng

Bảo-tồn Khổng-học

DỊCH SÁCH LUẬN-NGỮ

Loại thứ VIII

Nói về cách xử kỷ tiếp vật

(Tiếp theo)

250. Dương-Hóa dục kiến Khổng-tử ; Khổng-tử bất kiến, qui Khổng-tử đồn. Khổng-tử thời kỳ vô dĩ nhi cũng bái chi, ngộ chư đồ. Vị Khổng-tử viết : Lai, dư dữ nhĩ ngôn. Viết : Hoài kỳ bảo nhi mê kỳ bang, khả vị nhân hồ. Viết : Bất khả.— Hiếu tùng sự nhi cức thất thời, khả vị trí hồ ? Viết : Bất khả.— Nhật nguyệt thệ hĩ, tuế bất ngã dữ. Khổng-tử viết : Nặc, ngô tương sĩ hĩ.

(Xem trong bộ Tứ-thư chính-văn chữ nho quyển Hạ-luận về thiên Dương-Hóa tờ 26).

DỊCH NGHĨA — Người Dương-Hóa (gian-thần nước Lỗ) muốn triệu đức Khổng-tử đến yết - kiến ; đức Khổng-tử không chịu yết-kiến. Người Dương-Hóa rình đức Khổng-tử đi vắng đưa cho ngài con lợn chín, ý muốn để ngài phải lại ta mà tiếp-kiến ; ngài cũng rình lúc ý đi nông mà đến ta ; bất-kỳ gặp nhau ở đường. Dương-Hóa gọi đức Khổng-tử bảo rằng : Lại đây, ta nói chuyện với ngươi. Ý hỏi : Như giấu cái tài đức qui báu của mình mà để cho trong nước mê loạn, có gọi là nhân được không ? Ngài đáp rằng : Không được. Ý lại hỏi : Như muốn làm việc mà thường bỏ mất thời-hội không làm, có được gọi là trí không ? Ngài lại đáp rằng : Không được. Ý nói : ngày tháng đi qua, tuổi không đợi ta nữa, nên ra làm quan đây.

251. Phật-Bật triệu. Tử dục vãng. Tử-Lộ viết : Tích giả Do đã văn chư phu-tử viết : Thân kỳ hạ thân vi bất thiện giả quân-tử bất nhập đã. Phật-Bật dĩ Trung-mâu bạn, Tử chi vãng đã như chi hà ? Tử viết: Nhiên, hữu thị ngôn đã. Bất viết kiên hồ, ma nhi bất lận. Bất viết bạch hồ, nát nhi bất truy. Ngô khởi bào qua đã tai, yên năng hệ nhi bất thực.

(Xem trong bộ Tứ-thư chính văn chữ nho quyển Hạ-luận về thiên Dương-Hóa tờ 27).

DỊCH NGHĨA. — Ngươi Phật-Bật (loan-thần nước Lỗ) đón đức Khổng-tử. Đức Khổng-tử muốn đi, ông Tử-Lộ hỏi rằng : Ngày xưa Do nầy có được nghe thầy nói : Người nào đích thân nó, làm điều không phải thì người quân-tử không hề vào đảng với nó, nay ngươi Phật-Bật giữ ấp Trung-mâu làm phản, mà thầy lại muốn đi theo nó, là nghĩa làm sao ? Ngài đáp rằng : Phải, ta ngày xưa có nói thế thật, song ta lại chẳng thường nói rằng : giống thực bền thì dầu mài cũng chẳng mòn ; giống thực trắng thì dầu nhuộm cũng chẳng đen ; dầu người không phải, có lấy xấu được ta hay sao ? Vả ta sinh ra là người có dụng ở đời, ho phải như vỏ quả bầu kia đâu, sao lại cứ treo hoài mà không ăn.

252 Nhụ-Bi dục kiến Khổng-tử. Khổng-tử từ dĩ tật. Tương mệnh giả xuất hộ ; thủ sắt nhi ca, sử chi văn chi.

(Xem trong bộ Tứ-thư chính-văn chữ nho quyển Hạ-luận về thiên Dương-Hóa tờ 29).

DỊCH NGHĨA. — Ngươi Nhụ-Bi muốn vào ra mắt đức Khổng-tử ; ngài từ rằng có bệnh mà không tiếp. Người tương mệnh mới ra đến cửa ; ngài ở trong nhà lấy đàn sắt mà hát khiến cho ý nghe tiếng (Nhụ-Bi là một đứa tiểu-nhân, nên ngài không muốn tiếp).

253. Tử viết : Bão thực chung nhật, vô sở dụng tâm, nan hĩ tai, bất bất bạc dịch giả hồ, vi chi do hiền hồ đĩ.

(Xem trong bộ Tứ-thư chính-văn chữ nho quyển Hạ-luận về thiên Dương-Hóa tờ 29).

DỊCH NGHĨA — Đức Khổng-tử nói : Người ăn no cả ngày, không dụng tâm nghĩ việc gì, khó thành người lắm thay ! Chẳng có việc đánh cờ kia hay sao, làm việc đỏ cũng còn hơn là không làm gì vậy.

324. Tử viết : Duy nữ tử dữ tiểu-nhân vi nan dưỡng dã ; cận chi tắc bất tốn, viễn chi tắc oán.

(Xem trong bộ Tứ-thư chính-văn chữ nho quyển Hạ-luận về thiên Dương-Hóa tờ 30)

DỊCH NGHĨA — Đức Khổng-tử nói : Chỉ có con gái với tiểu-nhân là khó xử lắm ; xử ra tình thân cận quá thì nó nhờ phép ; xử ra tình sơ-viễn thì nó sinh oán giận.

(*Còn nữa*) D. B. T.

HÀI-KỊCH

Cái kiện kỳ khôi

(Tiếp theo)

Kịch thứ II

Phiên tòa

Lão Lưu-ông kiện tên Am-nhi Lê lấy trộm của của mình. Bỗng nhiên Lưu-ông trông thấy ông trạng-sư Bảtam-Linh là người mua đa của mình mà chưa trả tiền, chẳng lẽn, khi đối tụng Lưu-ông định nói việc nọ nhằm ra việc kia. Mẫn kêu kài việc cũng một lúc, nên rối tri nói không đâu ra đâu.

Lưu-ông nói với quan án Bắc-bội-Ni. — Bẩm quan lớn, chính thân con có can thiệp gì đến việc kiện này ở đây. Việc kiện mất cửa kia mà.

Lưu-ông. — Dạ. Bẩm quan lớn, tôi oái đó là việc khác, chốc nữa quan lớn xét đến cho. Tôi không nhầm đâu. Không bao giờ tôi hề nói sai. Bẩm quan lớn, khi bẩy giờ tôi đứng nấp ở trong chuồng cừu. (Lưu ông lẩm bẩm nói một mình) ôi chao ôi ! chính là hắn ! . . . Tôi không dám vu-oan . . (Lại nói với quan án Bắc-bội Ni) Vâng ! Khi bẩy giờ tôi đứng nấp ở trong chuồng cừu ; tôi trông thấy tên Am-nhi-Lê ngồi ở đây. Hắn bắt một con cừu vừa to vừa béo, rồi . . rồi . . hắn nói ngon nói ngọt với tôi để hắn đem sáu sunes về ! . .

B-b-N. — Sáu sunes cừu ư ?

Lưu-ông. — Bẩm quan lớn sáu sunes đó.

B-b-N. — Hãy để việc đó và người mua đây. Hãy nói về việc cừu đã.

Lưu-ông. — Bẩm vâng, tôi xin nói về việc kiện mất cừu. Tôi bắt nhận lấy rõ con dao ở tới ra . . Tôi muốn kêu về việc tôi bán đa nhân thể . . . Không, tôi nói rằng hắn rút dao ra hắn . . . hắn . . hắn thu thu như thế nầy, rồi hắn mang về nhà, đến hôm nay hắn cũng chưa trả tôi ba mươi écus. Hắn chối phắt cả đạ lẫn tiền.

B-b-Ni. — Ta đã bảo lão nói về việc mất cừu kia mà ! Bên nguyên phải nói về việc mất cừu chớ ! Đã nghe ra chưa ? Mơ hồ mà nói lắm nhằm đấy ư ? . . Ta hỏi tên chăn chiên trước vậy (quan án gọi tên Am-nhi-Lê) Mi lại gần đây ; tên mi là gì ?

A-n-L. — Be-he. . .

Lưu ông — Hắn nói đối, tên hắn là Am-nhi Lê.

B-b N — Tên là Be he hay là Am-nhi-Lê, cũng không có quan hệ gì cho lắm. Có phải lão này giao cho mi trông nom một trăm hai mươi con cừu không ?

A-n-L. - Be-he . . .

B-b N. — Là chưa ! Có khi mi nghĩ đến hình-phạt mi sợ mà mi rối trí chăng ? Cứ vẫng gà vẫng đây ; tên mi là gì ?

A n-L. — Be-he. . .

Lưu ông — Hắn nói đối, tên hắn là Am-nhi Lê.

B-b N — Tên là Be he hay là Am-nhi-Lê, cũng không có quan hệ gì cho lắm. Có phải lão này giao cho mi trông nom một trăm hai mươi con cừu không ?

A-n-L. - Be-he . . .

B-b N. — Là chưa ! Có khi mi nghĩ đến hình-phạt mi sợ mà mi rối trí chăng ? Cứ vẫng gà vẫng đây ; tên mi là gì ?

Lão Lưu-ông đã bắt được quả tang đương ban đêm mi giết một con cừu có phải không ?

A-n-L. — Be-he . . Be-he . .,

B b-N. — Chà ! chà ! ! Be-he hoài ! Be-he nghĩa lý gì ?

B-t-L. — Lưu-ông đánh vào đầu hắn. Những vết thương kia làm cho hắn mất trí khôn.

B-b-N. — Lưu-ông đánh người có vết thương như thế là có lỗi.

Lưu ông. — Bẩm quan lớn, tôi là bên nguyên mà có lỗi ư ? Một người mua đa của tôi không trả tiền tôi, một người lấy trộm cừu của tôi, mà kết-cục là tôi có lỗi ! . . Lý chưa ? Xin quan lớn minh xét cho.

B-t-L. — Phải, như thế là có lỗi. Chớ nên đánh người ta, mà nhất là không nên đánh vào đầu.

Lưu-ông. — Trời-ơi ! Tội nghiệp cho tôi chưa ! Lúc bẩy giờ là đêm, trời tối như mực còn biết chỗ nào phạm để mà tránh. Mà lão vớ được gan nhân là đánh, chứ còn kiêng nể chỗ nào nữa.

B-t-L. — Thưa quan lớn, chính mồm Lưu-ông đã thú tội đó.

Lưu-ông. — Trời đất ơ ! Xem đấy có tức tế không ? Mưa đạ không trả tiền, lại buộc tội cho tôi. Mà mà bắt hắn đi cho rồi !

B b N — Lại còn nói đến việc bán đạ ! Chưa quên ư ? Thế ra lão này đến đây coi pháp-luật không vào đâu cả. Linh đâu, bay 46.684 thủ tội đâu ông ra ngoài cửa kia. Cái kiện này ta không xét đến nữa.

B-t-L bảo A-n-L. Mi cầm tạ quan án đi.

A-n-L. — Be-he . . . Be he . . .

Thanh trai,
Trương-qui-Bình.

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 5 Octobre này, giá bạc ở kho Nhà nước định là 2 f. 20.

Nha Học-chính Đông-pháp. — Có tin rằng ông giáo sư Léonet là nguyên đốc-học trường Thông-ngôn và trường Bảo-hộ, nay mai ở Pháp sang thế sẽ sung chức tổng-thư-ký cho quan Học-chính tổng trưởng mới là M. Joubin.

Tiệc đãi Nghị viện. — Tối hôm qua, ông Nguyễn-bửu-Tâu tức Sen, nghị-trưởng Bắc-kỳ Tư-vấn nghị-viện, có đặt tiệc tại nhà hội-quán hội Khai-trí-tiến-đức để các ông nghị-viên trong nghị-viện.

Tiệc làm rất trọng thể, các ông nghị-viên đến dự tiệc đông lắm,

Đường xe lửa phía Nam. — Quan Toàn-quyền đã ký nghị-định cho phép đặt một đường xe lửa ở đường Saigon Nha-trang từ chỗ kilomètre 67+628 rẽ ngang ra đài 360 thước là đường công-ty Canh-nông Suzannah xin đặt vào đồn điền của công-ty.

Tòa án cai-trị. — Tòa án cai trị họp tại tòa Thượng-thẩm Hanoi ngày hôm qua đã xử những việc sau nầy :

Việc mấy nhà Pháp-thương xin giảm thuế môn-bài, tòa cho giảm.

Việc công-ty dầu hỏa ở Qui-nhơn và M. Lê-v-Nhân buôn bán ở Qui-nhơn xin giảm thuế môn-bài. Tòa bác đơn của công-ty, còn đơn thứ hai thì hoãn đến kỳ sau mới xét.

Việc chú Khách Tchong-nim-Tchoo xin giảm thuế thân. Tòa bác đơn không nhận.

Việc công-ty dầu hỏa ở Đông-ba (Huế), xin giảm thuế môn-bài. Tòa bác không nhận

Việc M. Lê-qui-Chấn bắt đền chánh-phủ Bắc-kỳ một số tiền 30.000 đồng vì trong khi ông trưng việc cấm đò ở Nam-định thì nhà-nước không giữ cho ông được độc quyền. Hoãn đến kỳ sau mới xét.

Việc M. Besch-thái-Bưởi cũng xin chánh-phủ đền cho 50.000 đồng cũng vì việc như thế Tòa hoãn đến kỳ sau.

Việc M. Brossard xin bắt đền chánh-phủ Đông-pháp 49.684 đồng về việc đến giá làm nhà la-ga Hanoi năm 1904. Tòa giao cho M. Lagisquet làm giám định xét việc ấy.

Việc kiểm nại các sở Bưu-điện. — Các thể lệ trong nghị định ngày 25 Mai 1922, đặt tại Bắc-kỳ một cục kiểm nại từ g hạt thi nay thi hành cả cho các tỉnh Trung-kỳ

Trung kỳ có ba hạt kiểm-sát là :

Vinh : Coi các hạt Vinh, Badon, Baithuong, Bên-thuy, Cuarao, Bo-luong Đôngboi Hatinh Holxoan, Kyanh, Hoongsen, Napé, Samson, Thanhhoe, et Thanhlyuen.

Quinhon : Coi các hạt Qninhon, Bamêthuot, Binhdinh, Bôngson, Chodon, Dongson, Koutum, Phakhê Phuphong Quangngai, Songcau, Phuyên, Tuy-hoa, Thua-ra.

Nhatrang : Coi các hạt Nhatrang, Baoghoi, Camranh, Dalat, Djiring, Dran, Lagi, Nhatrang citadelle. Ninhchu, Ninhhoa, Phanrang. Phangri, Phanthiet, Tourcham.

Sở Cẩm ở Kê-sặt — Viên sen đầm chánh đồn Kê-sặt (Hải-dương) thì nay sung cả chức cảnh-sát trưởng tại hạt ấy.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai)

MỚI XUẤT BẢN :

MAI-NƯƠNG LỆ-CỐT

(MANON LESCAUT)

Soạn-giả : L'ABBÉ PRÉVOST
Dịch-giả : NGUYỄN-VĂN-VĨNH

In bằng chữ mới, giấy tốt, dày 290 trang

Giá bán, mỗi quyển. . . . . 0$50
Tiền cước, mỗi quyển 0.14

Ngài nào mua, xin gửi thư và măng-đa cho bản-quán

65.39

Sóng hồ Ba-bể

Soạn-giả : Phạm-hữu-Cầu

Tự-Minh nói :

Trước kia tôi được nàng cứu, mà lại trốn đi, nhưng nếu không thế, thì làm gì được, có ngày nay, xin nàng cũng lượng tình mà thứ lỗi, chớ nếu duyên kia cố phụ cùng tình, thì cũng liều bỏ quá xuân xanh một đời. Tỏ-hương không nói gì, Chi-Dương biết ý, liền nói :

Tướng-quân cứ yên lòng, còn có tôi đây, không việc gì mà ngại nói xong chàm lấy hát thuốc, điếu kéo canh cách khói thở ra lần vào trong đám rán rậm, trông trắng xóa như mấy lớp mây bạc lẫn đi qua trong đám rừng xanh. Tự-Minh nói :

Con hiện đương ở h chức tiền-phong, nhân muốn đúng quân-phục, nên mới vào đây coi địa thế, may sao có giới run rủi, lại được gặp cụ, vậy xin nằm nán giờ rồi, con sẽ phải quân hộ-tống, về Thăng-long cùng ở với cha mẹ con, đợi khi con đánh giặc thành công, bấy giờ sẽ mưu sự nhân duyên trăm năm, Chi-Dương nói :

Tỏ-hương, con phải nghe cha, vào trong thu xếp, cho cả Hương-thiện cùng về, mà ân nặc phải đổi theo lối lương gia mới được, Tỏ-hương nét mặt đỏ bừng, lui vào, bảo nhiên công việc trong chùa, giao phó cho người bộ-chúa cả, xong liền đem Hương thiện ra chào Tự Minh, Tự Minh liền đứng dậy mời mọi người đi trước, cùng nhau ra ngoài. Giã chùa giã cảnh, trông nước trông mây; khi đi riêng để chau mày, khi về riêng để tỉnh say vì tình, phu qui phụ vinh....

CHƯƠNG THỨ BA MƯƠI HAI

Cảnh vẫn chiều người, người vui cảnh lại bằng mười năm xưa, mọi người bây giờ đi qua trong đám rừng cây, trông chỗ nào cũng thấy vui mắt; chẳng bao lâu thì đã ra đến trại quân. Tự Minh dẫn mọi người về tiền trại, còn mình thì vào nói chuyện với Nguyên-súy chỉ phục-quán, Nguyên-súy nói :

Lúc nẫy ta cũng lên đường đi thắng phía trước đây chừng bốn dặm. thấy đường lối bềm lắm, một bên rừng cây, một bên suối nước, xem đồ hắn thì phải đi vào trong rừng rậm, nhưng quân đi nghìn nhất là trong rừng, vậy phải đốt phá đi mới được, Trước đây quan giặc chống nhau với ta, nên mới phải tìm nơi phục-quán, chớ giờ giặc đã lui về đâu mất rồi từ lúc buổi ta cũng không đuổi, sợ mắc mưu giặc, vậy còn tìm chỗ mai phục làm gì. Tự-Minh nói :

Trước đây qua rừng nầy là đi thẳng đến Hiến-sơn, nhưng sáng ngày tôi đi đó, thì qua rừng nầy đã có một cái đồn đóng chắn, đồn tuy mới đắp nhưng thuốc bằng đá rất cao, vậy thì phải cố đánh cho đồ Thế nhưng cái đồn nầy bé có le gì, tôi phải đi đó xem có đường nào đi thẳng ra sau đồn ấy, và xem đường lối bên trong bây giờ thay đổi thế nào, để sau khi phá được đồn nầy, sẽ biết sẵn mà liệu đường công thủ. Nguyên súy nói :

Thế sáng ngày chẳng giặc rút đồng ở đồn kia vậy Tướng quân nên cẩn thận, Tự-Minh vâng lời lui ra ngoài mười tên linh, sắm đủ yên ngựa, để đưa Tỏ-hương cho Chi-Dương Hướng thiện về Kinh, lại viết một phong thư đưa về trình Bá-Cân. Hôm ấy, cơm nước đã xong, chàng thân đưa Chi-Dương và Tỏ-hương lên ngựa, người đi kẻ đứng, rất là quyến luyến ; ngựa đi như gió, chẳng bao lâu thì đã khuất trèo quanh, Tự-Minh bèn giở lại. đương lũng thũng bỗng thấy hai người gánh củi men trên sườn núi, chàng bèn cầm là có lệnh vậy, hai người bỏ gánh xuống đến nơi, bèn thụp xuống lạy, Tự-Minh trông mặt quen quen, một người thì đen đen hình như đã mai mối còn trẻ, chàng bèn sực nhớ thì trẻ là Thiều Cửu và Chi-Lai, hai người nói :

Chẳng hay Tướng-quân còn nhớ chúng tôi dạy bảo điều gì, xin cho biết rõ, Tự-Minh nói :

Có, ta còn nhớ, sao ông với anh nay lại ở đây. Hai người ra ý hổ thẹn đáp rằng :

Tướng-quân còn nhớ đến chúng tôi, thực là phúc đức, trước kia có gì so-suất dân ngu mất thịt, xin thứ lỗi cho, Tự-Minh nói :

Không mà, Chi-Lai nói :

Chúng tôi ngu dại, cả tin Nhiếp-Khoan, ai ngờ nó rước giặc về làng thành ra phải cái vạ vịt chẳng biết ăn cây nào rào cây lấy lại còn cõng rắn cắn gà, cắt nhà cho giặc, chúng tôi phải tan nát mỗi người một ngả, đến là tự tay thắng ôn-bất kỳ xui nên, nghe đàn cách đây mấy dặm, ngoại đồn Hiến-sơn. thực là nó giữ ở đấy. Tự-Minh nói :

Lên Hiến-sơn có lối nào tắt không? Thiều-Cửu nói :

Kia kìa rừng nói vừa lấy tay trỏ) chỗ hai rặng núi giáp nhau, trong đó đi chỉ có 20 dặm là ra đàng sau rặng Hiến-sơn rồi, từ sau Hiến-sơn mà ra trước mặt Hiến-sơn, thì có gì khó, Tự-Minh liền lấy đưa cho 4 lạng bạc, 2 người thích chí nhì nhoẻn, liền gánh củi về, theo lối đường nói.

Càng lên cao càng bé, một lúc chỉ còn chẳng hạt đậu, rồi biến đi đâu mất, bỉnh nhìn cái rừng kia đã hết người vào trong lấy rồi.

Trông lên mây trắng một mẫu, Nhà ai trong đó biết đâu mà tìm.

Tự-Minh giở về kể chuyện với nguyên súy, nguyên-súy nói :

Giờ ta nên đánh đồ đồn ngoài, rồi sau sẽ liệu, Tự-Minh vâng lời, liền ra truyền cho Khúc-Năng đem 500 quân, phá rừng dọn lối, chặt tối đã xong, bao nhiêu cây cái đốt xuống đưa bỏ lại xếp một chỗ. Sáng ngày mai, nguyên súy chống gươm ra cửa trại, cây cối không còn vướng mắt, trông thấy cách chừng mười dặm, một rặng núi cao, hai bên cây cối rậm rạp. núi chầm, như bậc thang, trên có một tòa quan ải, xây toàn bằng đá, những bức thành cao hơn một trượng, trông như cửa ngục thành Vô-gián ở trong các tranh nhà chùa, trên tầng cửa có người đi lại, trên cầm một là cờ vàng. Nguyên-súy trỏ vào, thở dài mà rằng :

Lối hiểm trở cho, đâu cho mấy vạn hàng-binh, cũng đành bỏ tay mà trông những mối lên lên đá vô-tình giết hại, kể gì mà qua được bấy giờ.

(*Còn nữa*).

Ai có giấy quốc-trái bất cứ năm nào, hãy lấy trái phiếu riêng của các hội Công-thương mà ai muốn bán thì xin đem lại hiệu Đức long, ở số 90, phố Mã-may, Hanoi, châm-chước theo thời giá, mua bán phải chăng.

Qui-khách ai có thứ hàng gì mà không có chỗ bán, xin mời đến cùng tôi, trước hay là viết thư đến, cũng có thể gửi hàng đến cho tôi mua bán giùm cho hàng được như ý các ngài.

ĐỨC-LONG-HIỆU
cẩn-bạch.

7053

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bắc-sĩ MAURICE LOUBET

Thường thụ dị ngũ đồng bảo đều hội tinh. Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh viện Paris, Prx. Rabat, Casablanca Port-Said tại-cấp Huế

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các tử bệnh lậu, bệnh giang mai

Phòng thăm bệnh L. I ĐƯỜNG GIA-LONG, 32.
KHÁM BỆNH : Giá 2 đồng một lần

5018

Hỡi kẻ phải đau

Này hỡi các người Nam-Việt phải đau ngực, phải ngộ lạnh, phải đau khi quán mà đã chữa thuốc không phải chừng, hoặc là đã không chữa chút nào cả, nay hỡi những người phải đau khi quán đã kinh niên, hoặc phải đau ở phổi, này hỡi các người phải chứng lao, nay tôi Phuyên các người nên nhớ ngày đi.

Bệnh đau phổi, trước khi tôi đã bảo là một bệnh ghê gớm, vì bệnh ấy là một bệnh truyền tử nhược tiện. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả một dời người sau nay không sống được bao nhiêu và phần nhiều không tính đẻ được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các người có hiểu không? Nếu có bệnh mà không chữa đi, thì trong 50 năm, hoặc 100 năm nữa giống Nam Việt tiêu diệt mất, vì người có bệnh là thì sinh ra những con cái phần nhiều không sống được. Người có bệnh lao mà có thì sinh con để cái được, thì chỉ sinh con cái yếu ớt, gầy mòn hỏi.

Hỡi các người Nam Việt, nếu các người không muốn giống Nam Việt bao mòn đi, nếu các người không muốn giữ gìn Nam-Việt tiêu diệt đi, thì chữa bệnh đi mới được.

Vậy các việc thử cho hiệu Bác-chủ MONTÈS số 8 *Paul Bert Hanoi* mà bắt mua một lọ BRONCHOSERUM giá là 2 hào. Sáng và chiều trước khi ăn cơm, thì uống một thìa xúp, uống một lọ, thì ít ấy khỏe mạnh và bớt đau.

BRONCHOSERUM
Một lọ . . . 0$90

Vin Tonique Tonkinois

Rượu tonique vừa bổ lại vừa ngon, rất có ích cho dân bà ốm.

DẦU CÁ MỚI ĐẾN

Thật tươi, thật tốt. Dầu cá có nhiều thứ, thứ hung-hung (*blonde*) và thứ mùi nâu (*brune*).

Thứ hung-hung (blonde) mới thực là thứ tốt, mà thứ hung-hung (blonde) lại chính là thứ Dầu cá của hiệu *Montès* bán, quý-khách nên nhận kỹ kẻo lầm.

Thuốc chữa bệnh hen rất thần-hiệu
(SIROP N)
Một chai. . . . 1$60

Thuốc viên bổ huyết « Pilules Pinck »
Một lọ. 1f.45
Đổ 0$65 đến 0$70
Sáu lọ. . . . . 24 f. 50
Đổ 3$60 đến 3$70

Thuốc nước bổ huyết
« LE PEPTO KOLA ROBIN »

LE SIROP D'HÉMOGLOBINE MONTÈS
Thuốc thâu-bổ bổ huyết
Mỗi chai phần tư lít. 1$00
Một lít. 3 50

MORRHUOL CHAPOTEAUT
Simple et créosoté. Dầu cá viên bọng bổ tỳ và bọng chữa bệnh lao

CACHETS ANTIGRIPPE
Trị bệnh sốt dịch: như bệnh grippe bệnh cảm, về mùa này thường hay hại người nhất là bệnh grippe, nhiều người phải chỉ trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên đến bản-hiệu mua 3 viên thuốc antigrippes. Thuốc này rất thần hiệu để cứu vớt nhiều người rồi.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách dùng: cách 3 giờ đồng hồ uống một viên rồi uống nước rõ nóng, đắp chăn cho ra mồ hôi. Lúc càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì uống rõ nhiều nước nóng và ở người cho nóng đun thì phải trong 24 giờ là khỏi.

Bào chế MONTÈS, 84, phố Paul-Bert, Hanoi

Việc khám bệnh cho các binh lính. — Chiếu theo nghị định quan Toàn quyền ngày 19 Septembre 1922, ông Ng-huy-Quỳnh là thầy thuốc thi sai tại Phong-tho (Lao-kay) nay kiêm cả việc khám bệnh hằng ngày cho các binh lính khố đỏ tại Phong-tho.

Kể từ ngày 2 Février 1922 trở đi là ngày ông Quỳnh đi nhận việc ấy thì sẽ được lĩnh một khoản phụ cấp riêng theo như nghị định ngày 26 Janvier và 24 Avril 1922 là mỗi năm 120 đồng

Quan Bốc-tơ Bi cơ man

Y-khoa Tiến-sĩ

Chuyên trị về các thứ bệnh:

Bệ sinh, chứng bệnh đàn-bà, càng con-gái, các chứng sài trẻ con. Bệnh đau mắt, bệnh giang-mai và bệnh ngoài da, càng nhiều các thứ bệnh khác, vân vân..

Phòng khám bệnh ở căn cuối phố Gia-long số nhà 33. Bắt đầu từ 1 giờ đến 4 giờ chiều. Ống nói số 314.

2047

Ngạch tòa Sứ. — M. Đinh-mạnh Triết, thư-ký tập-sự ngạch tòa-sứ được từ chức kể từ ngày 28 Septembre 1922.

Ngạch Học-chính. — M. Ng-đình-Chức, trợ giáo tập-sự ở Hoàng-đào (Hà-nam) được từ chức.

M. Ng. hữu-Mại, cô bằng Sơ-học được bổ trợ giáo tập-sự tại trường Hoàng-đào huyện Duy-tiên (Hà-nam) thay M. Ng-đình-Chức.

Cô Ng-thị-Yến có bằng Sơ-học được bổ phụ giáo tại trường Nữ học Phố-lạng-thương.

M. Hà-quang-Huy có trợ giáo phụ-tá tại trường Tư-mục huyện Ý yên (Nam-định) được bổ trợ giáo tập-sự.

M. Ng-quốc-Pan, trợ giáo tập-sự ở Thái-bình được từ chức.

M. Trần-v-Kuông trợ giáo thực thụ ngạch tam được từ chức kể từ ngày 1er Septembre 1922.

M. Đào-đức-Thược, giáo học hạng bảy ở Hanoi, được phép nghỉ 29 ngày.

M. Phạm-quang-Bát trợ giáo tập sự ở Viên-quang (Hưng-yên) thăng trợ giáo thực-thụ hạng tám.

Ngạch Báo-chí. — Nghị-định ngày 22 Janvier 1915 đặt ra ngạch Báo chí thì sai thì nay đổi lại như sau này:

Báo chí thì sai ngoại hạng.	2.400
Báo-chí thì sai hạng nhất.	2 180
— nhì.	1 870
— ba.	1.840
— tư.	1 320
— tập sự.	1.210

Ngạch dạc điền. — M. Ng-xuân-Phổ, dạc điền hạng năm, được nghỉ ba tháng dưỡng bệnh.

Ngạch thừa-phái. — M Đặng-Trạm thừa-phái huyện Thụy-nguyên, nay đổi đi thừa phái huyện Tiên-lãng và kiêm cả việc lục-sự tại tòa án đệ nhất cấp huyện ấy nữa.

Ngạch y-tế — Trong số báo ngày hôm qua có in lầm tên *Hồ-thị-Sắc* là Hồ-thị-Bắc, cô đỡ ở Nam định đổi đi Bắc ninh. Vậy nay cải chính lại cho đúng.

Mất chó

Hôm 2 Octobre vào khoảng từ 2 giờ đến 7 giờ tối, một con chó con loài khách (giống chó Annam) tên gọi Chou-Chou, đen tuyền, mới có một tháng.

Ai bắt được xin mang trả bà *Mít* nữ giáo-sư ở phố Puginier, số 8, Hanoi.

3334

Ngạch Cảnh-sát. — Các cảnh-sát có tên sau nay được thăng-chức:

MM. Cấp, đội nhì lên đội nhất; Ngọc, Liễn, cai nhì lên cai nhất; Gúc. Ba-Khịt. Tuyển, bếp hạng nhất lên cai hạng nhì.

M. Đặng-v-Bảo, cảnh-sát ở Tuyên-quang được từ chức.

Ngạch tuần-cảnh. — MM. Đoàn-năng-Việt. Đoàn long-Khuê là cựu binh được bổ làm linh tuần cảnh, lương mỗi năm 144 p. 00 tại Tuyên-quang

Mở trường mới. — Nay mở một trường Nữ học ở phủ Thái-ninh, tỉnh Thái-bình.

Chữ phụ xướng phụ tùy đi đâu? — Hồ 8 giờ chiều hôm chủ nhật, nhân dạo chơi qua phố cạnh nhà thờ thấy đám đông người, tiếng la rức om sòm, tôi ngó xem bỗi ra là đám vợ chồng cãi nhau mà bà vợ túm lấy chồng miệng chửi tay đánh rất là tàn tệ. Ông chồng chịu nhịn hàng xóm láng giềng thấy người đa bà đạo đề thế nhiều người đến can ngăn bà vợ lại sinh ay mang lấm chén nem chồng và cả người can, lại còn mang dro ra dọa chồng rằng: « Đêm nay tao voi máy cũng có đứa chết với con dao nầy ». Nghe đâu tối đó người chồng phải trốn đi nhà anh em bạn mà ngủ

Đàn bà hung ác lạ thay,
Đời xưa mấy mặt đời nay mấy tay.
Dư thương lại cảo.

Cải chính. — Trong số báo ngày hôm qua về mục trường tư, bản quán có đăng lầm rằng Mme Jeanne là lệnh ái quan Tuần Cao-bằng. Nay hỏi ra thì Mme Jeanne là lệnh mọi quan Tuần Vi và là vợ quan huyện Nghiêm xuân-Hoàng. Vậy xin cải chính lại cho đúng.

* * *

Số báo ngày 3 Octobre đăng về kỳ thi bằng Certificat Tiểu-học-yếu (Brevet d'Enseignement primaire supérieur) có tên M. Phạm-văn-Trung đồng năm là Phạm-văn-Chung, vậy xin cải chính lại cho đúng.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được biết rõ rằng: tiền mua báo thì phải trả trước. Việc báo-giới quảng cáo như thế gửi tiền báo kể không có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không có lời. — Lần nào thư viết ẩu hoặc nhầm mất không tìm thấy thì cũng gửi.

VIỆC BẮC-KỲ

HÀ-ĐÔNG

Sắp có một đám chạy rất to. — Vào khoảng đầu tự tuần tháng tám ta này, thuộc tổng Knươn -đình ở một chùa kia sắp có một đám chạy rất to, do một nhà giàu chế-trương đám chạy này cũng bảy đêm ngày, phí tổn đến nghìn bạc Ô! Nghìn bạc là một món tiền khá lớn thay! Nếu biết dùng cho phải cách thì cũng còn nhiều việc bay bơn và được phúc hơn là làm chạy. Chẳng dám nói chi những việc công ích to lớn ở trong xã-hội, hãy nói ngay vài việc gần gần sau đây, tiền ấy cũng có thể giúp được một cách có lợi:

Chắc ai đi qua con đường vào Mọc thì cũng trông thấy cái cống đỗ mất bên bao-lơn đề từ năm nước lụt đến nay mà chưa thấy làng nào hay người nào dám đứng lên mà chữa lại, trông rất là nguy hiểm cho những xe phảo qua lại đó; lễ đến cho Mọc, tay là nơi tiêu-mạch, song ngày nào có về chiều thì kẻ nam người bán họp lại rất đông, cho đề chỉ có độ mươi năm gian hàng không đủ chỗ cho các hàng bọ ngồi bán, hàng gạo, hàng rau, hàng quả, hàng bánh, hàng cá, hàng tôm đều phải ngồi phơi ra giữa trời cả, khi nắng còn khá, chớ khi mưa năm bảy người ẩn nấp vào một gian lều bị mưa hắt tới tuốt thước, ai mà được mọi-lính nhũng sự đó mà chẳng phải lấy làm cảm động, nếu phải là người nghĩa-hiệp thì rất bớt số tiền phí tổn trong đám chạy lấy ra mà chữa lại cái cống đó đi, cũng là làm thêm ở chợ Mọc lấy mươi làm gian hàng nữa, cho chẳng được lành lặn, chợ có đủ chỗ cho hàng họ ngồi bà chẳng phải là một việc bay ru? chẳng khen cho người có lòng mê tín của người mình lắm vậy

Tôi nói ra đây cũng không phải dám bài bác việc cúng thần, mà cũng không phải là chỉ trích gì việc làm chay, song vì trong lòng lẫn có một bầu nhiệt huyết mà phải phát biểu ra mấy lời này, mong rằng ai người trong cuộc biết mau mau bỏ thêm tinh mới, đem tiền phí tổn vào việc tu nhằm mà làm những việc công ích của quốc dân, thật là hay lắm vậy.

Thịnh quang Trần-minh Kinh
lai cảo

BẮC-NINH

Làm chay phá ngực — Mấy hôm nay, tối nào cũng vậy, các bà, các cô ro ng hàng tỉnh nô nức rủ nhau đi xem làm chay phá ngục tại chùa phố Niềm xá. Ngoài tam-quan các sư, tiểu tụng niệm, trong nhà-đồ các bà hầu bóng, ở ngoài lên đàn Mông sơn, ở trong làm lễ tứ-phủ Choòng-đồng đình tại khói hương ngút mù. Đến nào cũng đến hai ba giờ sáng mới giải tán.

THONG-THO (Lao-kay)

Bi-tin. — Có tin mừng rằng quan thầy thuốc thi sai Ng-huy-Quỳnh vừa sinh được một cậu con trai đặt tên Ng-huy-Côn. Vậy xin có lời mừng ông Quỳnh.

THÁI-BÌNH

Tiệc tiễn hành. — Chiều hôm thứ bảy vừa rồi, ông Nguyễn-v-Bình chủ rượu bản tỉnh có thiết tiệc tiễn hai quan phủ, M. Trần lưu-Thứ và M. Phan-v-Hải lên phó nhậm phủ Quảng-Oai và phủ Vĩnh-tường. Dự tiệc thì có quan phủ Quảng-oai và quan phủ Vĩnh-tường cùng mấy quan phủ huyện cận tiếp tỉnh lỵ. Ông thầy thuốc Phạm-ga Đệ, ông Ngô-đình-Tiên Bảo chế nhà tương, ông Hàn Bính Bắc kỳ Nghị-viện, ông N.-trọng Tấn, ông Ng-v-Khiêm, ông Lê-v-Quế, ông Ng-văn-Tấn, hàm-á và thư ký tòa Sứ, ông Cơ. chủ nhà giấy thép ông Hoàn giáo học ông Vi, phán-sự sở Thương-chính, ông Hoàng ngọc-Kiệm, phán sự sở Lục-lộ;

Khi uống rượu Champagne ông Bình có đọc bài diễn văn tiễn biệt.

Quan phủ Quảng oai có đáp lại mấy lời cảm ơn ông Bình và cả tọa đã có lòng yêu, đến dự tiệc, trong khi tiệc chuyện trò rất vui vẻ quá mười giờ tan tiệc. Vậy nhân dịp nhỏ này xin có lời kính chúc hai quan phủ phó chậm vinh thăng

Tr

VIỆC KINH-ĐÔ

Mưa gió mùa thu. — Ở tứ nẩy, mỗi khi sắp đến mùa thu thời thường có những cơn mưa trận gió rất là bất kỳ như đang nắng chói chang bỗng thấy mưa dầm dề, hoặc đang khi mưa đổi ba ngày bỗng thấy nắng lên chói lói, vì cái mưa gió bất kỳ ấy, mà lắm người đi phải đau bệnh giịp (grippe) nhất là các trường học lưu học-sinh mỗi lớp học thường có năm sáu người đau, nhưng nhờ sự đề-phòng theo lối vệ-sinh mà khỏi lành được cả.

Cũng cho dưỡng-hồn ấn. — Tại đường Paul-Bert có bà C. kia vẫn là một người có thiện-tâm hay làm điều phúc đức. Chỉ trừ ra một sự bán buôn của bà chẳng biết có tác phúc ở trong hay không chớ như sự phóng sinh và cứu lễ các sa-môn chùa chiền thời bà hết lòng thành-kính đến nỗi xa gần đều biết tiếng.

Một hôm bà có việc gì không rõ mà bày ra ở giữa trời một lễ gì ăn rất hậu mà cũng vái. Ở nơi phố phường chật hẹp mỗi khi muốn cúng tế phải bày ra trước phố rồi một bên đường, là nơi kẻ qua người lại đông đảo mà nếu lễ-phẩm bày ra phong hậu lắm thời e cũng có tiếng khen. Vậy hôm lễ bà tự ra trước, mặc áo cà-sa mão quan-âm tay cầm giải mõ tay cầm giải chuông miệng tụng kinh, niệm Phật một cách rất thành kính, người qua lại xem thấy lấy làm ngợi khen một bà phó-gia có thiện tâm làm những sự cúng cấp bố thí rất linh-đình, xem cũng vui thay!

Đến quá 10 giờ khuya thời bà lấy bông gỏ và gạo muối mà ném tứ tung để phát cho âm-hồn đến hưởng.

Lúc sấp giờ có một đứng dương-hồn chừng 20 đứa, chúng nó làm người đội rồ cả ngày ở chợ Đồng-ba kiếm ăn không đủ, chúng cũng đói khát, nên trông thấy bà ra cho âm-hồn ăn thời chúng nó ngồi riêng âm hồn là loài ma-quỉ không trông thấy hình-dạng mà có thể được ăn, huống hồ chúng nó liền ăn vào đứa xách cái đĩa lợn đứa dật con gà, đứa chén chè đứa nải chuối, sạch sành sanh quét đấy tái rồi chạy dài! làm cho bà vang la rầm rĩ một hồi, mà chẳng biết được đứa nào cả.

Bố thí cách ấy mới là phải là hiệp, chứ cứ âm-hồn, dương-hồn đều được no đủ mới xứng đáng với cái nghĩa lúc thiện của bà vậy.

(Xem trang thứ ba)

Trường Thể-dục

Sáng chủ - nhật đã khai trường; nhiều học-sinh xin xá tiền luyện-tập ở trường. Vậy hội-đồng kiểm-trị nhà trường lại định cho các học-sinh đến luyện-tập mà không lấy tiền. Nhưng ai muốn giả tiền thì tùy ý.

Vậy các học-sinh từ 9 tuổi cho tới 15 tuổi, ai muốn xin đến tập - luyện ở trường thì gửi giấy đến xin ông Kiểm-đốc trường; như đã nói trong mấy kỳ báo trước. Còn những người nhớn nếu không là học-trò thì phải giả tiền tháng là 0p. 50.

Kiểm-đốc trường lại cảo.

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin nhắc lại để các người mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn bản-quán gửi báo cho mới, thì gửi cho bản quán cả giấy quấn báo, chứa lại thế nào thì biên rõ rằng vẫn đấy, và gửi theo hai hào (0$20) bằng tem cũng được) để chi tiền giấy quấn khác.

Nếu ai không gửi tiền theo thì cứ để người nhà cho nơi hoặc phải tiếc nặng hơn.

XIN XEM CHO KỲ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng các đồ-hạch của hiệu tôi, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà tìm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời khinh trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rầy đã có lòng chiếu-cố đến bản hiệu thì xin nhận rõ:

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 84 Hanoi.

Nay kính,
Ed. Montès,
84 Rue Paul Bert Hanoi.

CÁC CUỘC ĐI XEM

然 SĂN NHIÊN 祭

Tối thứ năm:

NGUYỆT ĐIỆN KIẾN GIAI NHÂN

Bản-hội mới chế một tràng mục lo lòng trên lưng chừng trong có nàng tiên vừa g g đàn vừa hát.

Tối thứ sáu

CUỘI CUNG GIĂNG

Là một tấn hài kịch rất hay rất buồn cười. Ngoạn mục nhất cảnh thằng Cuội ngồi gốc cây đa ở trên cung giăng.

Tối thứ bảy:

CỨU VẬT VẬT ĂN,
CỨU NHÂN NHÂN OÁN

Nguyên là tấn rất tỉ thú của một người quen lem quê cho bản-hội, hiện đã thành nổ để rét nhờ trò của hắt bản hội đem hiến l ệt qui, trước là đáng các ngoi một sự-tích rất mới rất hay, sau là có ý nhờ nhớ phẩm-bình qui hoa để phá chính lại.

CINÊMA PALACE

(Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 4 đến thứ ba 10 Octobre 1922

Ba bức bon ngày thứ năm có chủ nhật chớp tối 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 5 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »

« CON PHƯỢNG MÁI CON »
Bài thứ IV
Nghỉ

CAI QUYỀN NGƯỜI TA ĐƯỢC HƯỞNG HẠNH-PHÚC
Hài kịch rất tỉ thú, chia làm 6 hồi
Hồi IV, V và VI

CÔ LÉKING, NGƯỜI CÔ CHÍ LỚN
Hài kịch chỉ 2 hồi

Sắp chiếu:
Một phim ảnh tuyệt-tác của nghệ chiếu-ảnh Đại-pháp
« INTOLÉRANCE »

Ngày nào cũng có nhạc, chỉ trừ tối thứ hai và chiều thứ bảy

Giải thưởng văn về bài ca soạn cho con trẻ ở Ấu-trí-viên

Đề mục. — *Một bài ca « thượng-lục hạ-bát » để dùng làm bài hát cho lũ trẻ trong khi chơi đâu ở Ấu trí-viên (幼稚園), nghĩa là lại những nơi mà nay mai hội Khai-trí tiến-đức sẽ lập ở các thôn xã để trông-nom con trẻ từ bảy tuổi trở xuống, đỡ cho các nhà có con vì bận công việc, không thể tự trông-nom được.*

Giải thưởng. — *Giải nhất: hai cái khăn thêu của Ngô-thị-Quyên nữ-sĩ và một cái biển khắc bốn chữ sơn son thiếp vàng, đáng giá một chục bạc, cũng là tiền của nhà nữ sĩ ấy, còn bốn chữ khắc trong biển thì của hội-đồng điểm-duyệt nghĩ tặng.*

Giải nhì của Chợ-thiện-đường: một bức thêu bằng vóc đại-hồng, cũng có bốn chữ của Hội-đồng điểm-duyệt.

Giải ba của hiệu ảnh Thụy-ký: một bức ảnh phóng-đại.

Giải tư của M. Hoàng-xuân-Lan là chủ xưởng đúc đồng: một cái lư đồng cũng có chạm mấy chữ.

Kỳ hạn. — *Đến ngày 31 Décembre thì hết hạn thu quyển.*

Quyển thi. — *Muốn cho tiện việc học phách các bài thi, xin nhất luật dùng giấy tây trắng, để nguyên cả khổ rộng, mà viết một mặt, trang trên để lên và chỗ ở, trang dưới viết bài thi, dưới bài xin đừng ký lên. Những bài dự thi, xin bỏ riêng vào một cái phong-bì giấn kín, ngoài phong-bì nhớ đề cho hai chữ « VĂN THI » thực rõ, để khi nhà báo tiếp được, sẽ cất riêng ra một nơi, dợi khi hết hạn mới bóc. Ngài nào dự thi, xin cứ gửi đến bản-quán, 61-63, phố hàng Bông, Hanoi.*

華 PAO-VA 寶

78, Phố Hàng Bồ, Hanoi

經人計稱門芳蕭行內河東景

Chúng tôi có lời kính trình các qui-khách biết rằng hiệu chúng tôi mới có một bọn hàng rất tốt như: ngọc-thạch, hổ-phách, một bộ cánh phẩn, đồ bạc, đồng hồ treo, đồng hồ quả-quít, v. v. ở Hong-kong sang.

Các qui-khách có lòng chiếu cố, xin mau đi-ngọc tới bản-hiệu, kẻo mất một dịp đặc biệt, mà đi mua cho ít nhiều mặc lòng, nhất luật đều đồi, tính giá thật rẻ.

Càng một kỳ tân này, chúng tôi lại mới thành thêm được vài tay thợ kim-hoàn nhất khéo ở bên Tàu sang nữa, từ đồ bọc cho chí đồ vàng, kiểu cũ, kiểu mới, lối Tây, lối Tàu, họ đều làm được cả.

Các qui-khách có lòng đặt hàng cho bản-hiệu, thì chúng tôi lại xin nỗi vào làm cho các qui-khách mãn-ý mới nghe.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HOA

Ăn trộm. — Nhà ông Tôn-thất-Chữ ở phố Lò-chum đêm 27 Septembre vào hồi 3 giờ sáng bị kẻ trộm cạy cửa vào lấy mất cả quần áo của nhà và của người ta đưa cho khâu, tính ra đáng giá hơn năm chục bạc.

Chưa tìm ra đứa ăn trộm, song theo lời đàm luận thì ai cũng lấy làm lạ một điều là mọi đêm thì phu-điếm đều đi gọi cửa cả, nhà hàng phố phải thức dậy coi nhà thế mà chỉnh đêm mất trộm lấy thì phu-điếm không có đi kêu cửa như mọi đêm, bởi lẽ lấy nên cũng có chút nghi-ngờ hoặc-hoặc trong đó. Và chẳng đã nhiều lần người ta đã xét ra được là chính mấy tên phu-điếm lại đi ăn trộm, như hồi năm trước đây ở mấy phố trên này vậy.

Nên chi ai cũng ao ước rằng việc này mà xét cho đích đáng ra thì sẽ tiệt được những tay trộm không phải lẩn lút lấy vậy, để làm gương cho kẻ khác thì trong phố mới yên-ổn được.

Kính trình các quý-khách biết cho bản-hiệu chuyên môn đóng đồ gỗ để bán đủ tất cả các kiểu mẫu rất thanh-nhã, rất lạ, rất bền, kiểu mẫu Tàu, kiểu Tây, kiểu Annam và kiểu Nhật; đồ bày không tốn, không gác, không tiếp khách, không giúp, ghế ngựa không tranh-vơn đâu, sắp chân quỳ, tập hiệp có thợ đương. Trong cường gác bản-hiệu có nhiều thợ mộc, thợ chạm rất khéo, xin mời các quý khách chiếu cố lại mua cho bản-hiệu sin tỉnh giá trung-bình các quý khách muốn đóng bằng thứ gỗ gì thì bản-hiệu sin đóng đúng một thứ gỗ theo như ý các quý-khách, không dám làm sai. Xin nói để các quý-khách biết bản-hiệu nếu có in catalogues de meubles đề biếu các quý-khách xem, bây giờ vừa hết bản hiện đương chế thêm kiểu mẫu mới nữa để in thêm, nể khi nào xong, bản-hiệu lại xin đăng báo để các quý-khách biết

LƯU-BÁ-VI dit VĨNH-XƯƠNG

2081 56, Rue Fellonneau, Hanoi

RƯỢU

QUINQUINA CUSSAC

Rất bổ

dùng cho những người ốm yếu.

BÁN TẠI

NHÀ

GUIONEAUD FRÈRES

ở Hanoi-Haiphong, và tất cả các cửa hàng bán lẻ ở các tỉnh.

2051

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP

CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÈS

Quan Bảo-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 84

HÓA-HỌC CHẤT

và các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT

Hiệu DONNET-CARD, trị các thứ đau mắt

THUỐC SOLUTION R. của ông BOLÉ để chữa a-phiện

SOLUTION R. BOLÉ

2 $ 50 một chai

Theo luật mới, *Muốn dùng thuốc này phải có đơn quan Đốc-tờ người Pháp thì mới có thể mua được.*

Gouttes « MÉTHARSINATE »

1 $ 00 một lọ

Thuốc bổ máu, làm da-dẻ, mỡ, mặt sáng, nhất làm việc gì dùng thuốc này hay làm mình đi bao lâu.

Mấy thứ bán-hiệu hay bán :

Các thứ thuốc nước đựng lọ kín để tiêm vào da như thuốc bổ CACODYLATE DE SOUDE

Thuốc tiêm gọi là 914, trị bịnh Giang-mai

THUỐC ho-gió SIROP PECTORAL, *ho-cả, sổ-mũi.*

Thuốc *ho chỉ người lớn dùng được thôi*

Thuốc lậu hiệu MONTÈS

thuốc gói = 2 $ 00 lọ 20 viên

thuốc thoi = 0 $ 90 một chai

Chữa các chứng lậu : tiểu ra mủ hay đi : uống thuốc sachets gaulois-purs nó thì thuốc blennorrhagie của Bản-hiệu thì chắc khỏi. Thuốc này đã chữa được rất nhiều người phải mổ lậu.

Gouttes « VIRGINIE »

1 $ 00 một lọ

Trị những bịnh đàn bà như : Kinh nguyệt không đều, hay ít. Bí bành kinh, hay đau bụng dưới, hay đau, uống thuốc này rồi mới sắc lấy lại mình đi bao lâu.

BỘ BUỘC THUỐC

để dùng để TRÍ-NGHIỆM HÓA-HỌC

BỘ MỔ-SẺ

Kính-ánh, chỉnh, thuốc-ánh hiệu LUMIÈRE và JOUGLA và giấy-ảnh, thuốc Citrate và thuốc Bromure

Bán chịu và bán đắc rẻ

Bán cất và bán lẻ

« THUỐC DẺRÉ »

0 $ 90 một chai 1/4 litre

Trị bịnh giang mai bất kì mắt bao cũ. Đang thuốc rất rẻ thì nên uống thuốc này cho tiệt nọc! Đang thuốc khác rồi cũng nên phải uống thuốc này thì mấy thuốc khác bản chạy. Thuốc này rất hay, rất quí; ai chẳng hại gì đến sự sinh đẻ, lại bổ sức cho người có bịnh.

Muốn cùng thuốc nay trong ngũ đang thì nên mua mỗi chai lớn litre, giá có 3 $ 00 mà thôi.

TRANH VẼ

Bán buôn — Bán lẻ

Bản-hiệu mới về và mới in được nhiều thứ tranh thủy-mạc và tranh thuốc theo lối mới, rất đẹp và rất nhã. Lại có nhận vẽ các kiểu như là : kiểu thêu, kiểu dết, kiểu đen, kiểu giấy cườm sàn sàn.

Lại có nhận bán truyện

SONG-PHƯỢNG KỲ DUYÊN

của ông Nguyễn-đỗ-Mục nữa.

HOÀN-VĂN

Vẽ tranh, sẽ kiểu và sẽ truyện-thêu

73, Phố hàng Bông, Hanoi

NAM-HUNG-THÀNH

18, Rue des Caisses, 18

(Phố Hàng-Hòm)

HANOI

Nhận bán các thứ khay, hộp, trạp tròn, sơn vẽ theo lối Nhật-bản, và sơn vẽ theo lối Annam.

Bản-hiệu lại có cả các thứ tranh vẽ bằng sơn mà vẽ vào lụa và vào vải, trông rất đẹp.

Bản-hiệu cũng có làm các thứ ghế kiểu « Thonet » và các thứ mắc áo, làm bằng song mốn thực chắc chắn, bền chặt.

Bản hiệu lại làm cả các thứ câu đối, hoành phi, sơn các kiểu mũ, như quân thư, quả dưa, vân vân, thực đẹp thực bền. Kiểu nào bản-hiệu làm cũng được.

Bán buôn và bán lẻ.

Các tỉnh xa gửi về mua bản-hiệu cũng xin gửi hàng đi theo lối lĩnh hóa giao ngân.

Xin các quí khách chiếu cố.

2087

Hàng mới — Giá cực rẻ!

Bản-hiệu vừa nhận được nhiều thứ satin, faille, cachemire, kim-ngân-đoan, đa Mông-tự cùng nhiều thứ vóc nhiều thật tốt mà bán giá cực rẻ để chiêu hàng. Vậy ngài nào muốn dùng thứ gì xin mời lại mua ngay kẻo hết hàng đẹp.

Các thứ laine may complets và pardessus, imperméable soie để may áo đi mưa, có nhiều mùi rất nhã, xin các ngài chiếu-cố cho.

Kính cáo

NAM-THỊNH, Tailleur

Soieries Nouveautés

6, Rue des Cantonnais, Hanoi

2015

PHAN-BỤC-THÀNH

HANOI — 2, Rue des Cantonnais, 2 — HANOI

GRANDS ARRIVAGES :

Soieries Chinoise, Française, Tonkinoise et diverses étoffes

GROS & DÉTAIL

MỚI ĐẾN : Đủ các thứ hàng Tàu, hàng Tây, hàng ngoại Bắc và các thứ vải, vân vân

Lại có may quần áo ta và quần áo tây đủ các lối

Bản-hiệu lại có bán vàng điệp Vĩnh-Thịnh-Long chính hiệu nữa.

CAFÉ, RESTAURANT

HOTEL DES COLONIES

TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN

Chính-quán lại phố hàng Trống, số 80 ngay cửa Nhà-Thờ Phụ-quán có vườn hoa rộng rãi, ở số 68 cũng phố ấy.

Đủ các cách tiện-lợi và lịch-sự theo lối Âu ở của người Âu-châu

Bản-sạn thứ tiếp các quí khách Tây-Âu và Đông-Á cũng một cách bình-đẳng, mà lại để tùy ý cho các ngài, người Nam-Việt hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu chỗ biệt-tịch cũng được, và cũng một giá tiền.

Phụ-quán cũng có giây nói trực tiếp với chính-quán 2041

Ancien Etablissement TSANH-TSOI dit TRẦN-TÀI-MẬU, Fondé en 1892

TÉLÉPHONE N° 161

淺 才 隕 海 東

TSANH-HAP-TSAO Frères, Successeurs 幹 家

N° 161, Quai Canton. — HAIPHONG

Chuyên nghề thầu khoán, làm nhà và cầu cống

Bản đủ các thứ gỗ nguyên cây và gỗ sẻ các hàng gửi đi các nơi, có máy cưa (Scierie) làm thật nhanh và cẩn thận, và có dùng nhân bản xi-măng cho sở Cimenterie.

Làm đủ các hạng ống xây cống, dẫn thủy bằng xi-măng (buses en ciment).

Làm đủ các thứ chân-song, tường-hoa, gạch-hoa đủ các mũi bằng xi-măng để lát nhà.

Làm đủ các thứ Sơn cửa nhà, Huile, Peinture, Vernis, dầu Essence térébenthine, Colophane và Cire đóng chai.

Có bè-cạn (bassin de radoub) cho thuê để chữa Tàu-thủy

Quý-khách ở xa cần dùng việc gì hay muốn mua thứ gì, xin cứ viết thơ cho Bản-hiệu, hoặc chữ Tây, chữ Tàu chữ Annam, Bản-hiệu cũng xin trả lời ngay lập tức.

2098

Société des Phosphates du Tonkin

Bureaux et Usine à Halg-Haiphong

KIỀN CẨN THẬN — Chúng tôi kính trình cáo quí khách biết rằng chúng tôi mới bắn được máy người nhà quê mạn trê đem rẻ nhỏ đất cát để làm phốt-phát (phosphate) giá để bán và bán giá rẻ hơn giá Phốt-phát thật.

Bột phốt-phát thì bao giờ cũng nhỏ hơn các thứ bột khác, không có thứ bột nào nhỏ bằng.

Vậy cáo qui khách khi mua phốt-phát, đừng nên tham rẻ mà mua phốt-phát giả, vì nếu của thật để bón phốt-phát ra xem, nếu thấy bột không được nhỏ thì đừng nên mua.

Nếu mua Phốt-phát mà ngại hoặc là giá thì nên gởi mẫu đến cho chúng tôi thử xem. Song nếu ai đã được người bón phốt-phát giá mà mách bảo cho chúng tôi biết, chúng tôi có thưởng 20$00.

GIÁ PHỐT PHÁT. — Phốt phát bón tại nhà máy ở Haiphong giá như sau này :

50$00 một tấn (là tonne de 1000 kilos) hiệu « PH. 10/20 ».

35$, 00 — — hiệu « PH. B ».

25$. 00 — — hiệu « PH. B ».

Phốt phát bón « PH. 10/21 » đã bón rượng đất nhưa, đất mặn.

Phốt phát hiệu « PH. B » đã bón rượng đất ngọt. Bột phốt phát hiệu này thì nhỏ hơn bột phốt-phát hiệu « PH. 10/21 ».

Phốt phát hiệu « PH. B » đã bón rượng đất ngọt. Bón rượng đất chua, đất mặn thì lại càng tốt lắm.

Phốt phát hiệu « PH. B » này là một thứ phốt phát chúng tôi mới chế ra có chộn lẫn máy thứ bột Potasse (Bột-tại) ở bên Hải-dương sang.

Đàng thứ phốt-phát hiệu « PH. B » này mà bón cho thứ rau (Légumes) thì lại tốt thật là tốt vậy.

CÁCH DÙNG — Mỗi một mẫu ruộng bón là 200 cân tây với trước năm mười ngày rồi cấy chừng được hay cấy trước năm mười ngày rồi với phốt-phát chúng được.

MUA LẠI BAO ĐƯỢNG — Bao gai không (sac en jute vide) hay vẫn lĩnh lấy mà đem tại giá tại nhà máy ở Haiphong thì giá chỉ một-hai là một bao chỉ (0$60). Nếu bao vách rẻ hơi chúng tôi chẳng lấy ở bên nước nhà.

Các qui khách có mua xin cứ đến tại nhà giấy chúng tôi ở tại nhà máy ở Ha-Lý Haiphong, chúng tôi sẽ tiếp, hay gởi giấy đến cho chúng tôi xin sẽ giả lời ngay.

2034

BẢO-HÀNH BA NĂM!!!

Đồng hồ bỏ túi thực, máy chạy rất tốt,

Giá bán ba đồng (cả tiền cước)

BÁN TẠI HIỆU

LY-SENG-BAO

89, Phố Hàng bồ, Hanoi.

2023

N° 202

TÁI-SINH-DUYÊN

(Sự-tích Mạnh-lệ-quân)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC *dịch thuật*

... Người ta ai lại không mê sắc đẹp, nhưng cứ như đêm qua thì thanh-thượng còn bất-cẩ-nệ, khiến người đồng-khánh. Từ nay ta không ngã trong các nữa thì sẽ giữ được vô-sự chứ sao !

Nàng *Tố-hoa* khen phải, rồi đòi xem bài thơ của vua *Thành-tôn*. *Lệ-minh-đường* nói :

— Nay thì đã bỏ thất lạc cả rồi ! từ nay nếu nhiều vẫn-ấn thì em mang về nhà mà xem xét, quyết không bao giờ lại ngủ ở trong các nữa.

Vua *Thành-tôn* biết ý như vậy, lại càng khánh-phục. Ngày giờ thăm-thoắt, đã đến thượng-tuần tháng 5, người tỉnh *Vân nam* là *Hạng-long* đã đưa con gái tới Kinh, tuổi một tòa nhà lớn làm chỗ trú-ngụ. Người nhà *Hạng-long* ở phía bên đông, người nhà *An* tri-huyện ở phía bên tây. Hai nhà cùng (thường-ngại) về việc vào bộ-kiến.

Hạng-long sẽ dặn con gái là nàng *Nam-kim* rằng :

— Khi vào bộ kiến con nên phải cẩn-thận, phù-qui của ta cốt ở một việc này.

Nàng *Nam-kim* nói :

— Cứ như cái tài-bộ của con thì không lo việc thánh-thượng hỏi vặn.

Sáng hôm sau, nàng *Nam-kim* hết sức điểm-trang, đội mặc bộ áo hoa thật đẹp, bước lên trên xe, con nữ-tỳ *Thu-lô* theo sau. *An* tri huyện và *Hạng-long* cũng lên kiệu, cùng nhau thẳng tới ngọ-môn. *An* tri-huyện đem sự tình đầu đuôi nói với ngọ môn-quan, nhờ vào tâu giúp.

Ngọ-môn-quan vào trước sân rồng, qui xuống tâu rằng :

— Muôn tâu bệ-hạ ! có quan huyện *Côn-minh* ở tỉnh *Vân-nam* tên gọi *An-trọng-tường* đưa *Mạnh-lệ-quân* tới Kinh, hiện đang chực tại ngoài ngọ-môn, xin lượng trên chỉ phán.

Vua *Thành-tôn* nghe lời tâu, ngẫm nghĩ cười thầm : *Mạnh-lệ-quân* đích thị là *Lệ* thừa-tướng rồi ; sao lại có đứa nữ tử nào liều chết mà dám khi-quân như thế. Nghĩ vậy, tức khắc truyền chỉ cho *An* tri-huyện và họ *Mạnh* tiến triều.

Khi vào tới nơi, *An* tri-huyện qui ở trước, nàng *Nam-kim* qui ở sau. Vua *Thành-tôn* truyền cho *An* tri-huyện đứng ra một bên, rồi bảo nàng *Nam-kim* ngẩng đầu lên để xem mặt.

Nàng *Nam-kim* ngẩng đầu lên, vua *Thành-tôn* trông thấy, lấy làm ngạc-nhiên, vì khổ mặt nàng so với bức tranh *Mạnh-lệ-quân* thì mười phần giống được đến năm phần, chỉ vì hơi đầy-đà một chút, không được thanh-tú như khổ mặt *Lệ-minh-đường*, tất nhiên là một người con gái con nhà phú-hộ vậy.

Bấy giờ *Lệ-minh-đường* đang ngồi ở phía bên hữu, nghe lời tâu lấy, cũng lấy làm nực cười. Khi trông thấy khổ mặt nàng hơi giống người trong bức tranh, mới nghĩ thầm rằng : nếu *Hoàng-phủ-thiên-hoa* chịu lấy người này thì ta lại có thể hoãn một vài năm nữa rồi mới cải-giang.

Nghĩ vậy, liền đứng dậy chắp tay ngảnh lại bảo *Hoàng-phủ-thiên-hoa* rằng :

— Tôi xin chúc mừng cho ngài, ngày nay quả nhân đã về tới đây, thật là khi nên trời cũng chiều người vậy.

Vua *Thành-tôn* cũng thừa thế mà bảo *Hoàng-phủ-thiên-hoa* rằng :

— *Mạnh-lệ-quân* đã về đây, nhân-người nên mau mau chọn ngày lâm lễ hoàn-hôn, khiến trẫm cũng được vui lòng vậy.

Ngảnh hôm ấy cha con *Hoàng-phủ-kính* và cha con *Mạnh-sĩ-nguyên* đều có ở trong triều, mỉ trông nàng *Nam-kim*, cũng biết là bao-hao giống bức tranh *Mạnh-lệ-quân*, *Hoàng-phủ thiên-hoa* qui xuống tâu rằng :

— Người con gái này so với bức tranh *Mạnh-lệ-quân*, mười phần chỉ giống được có năm phần, quyết không phải *Mạnh-lệ-quân*, kẻ hạ-thần không dám mạo nhận.

Vua *Thành-tôn* cười mà phán rằng :

— Khi trước trẫm đã bảo rằng người ta tự vẽ lấy hình-ảnh thì bao giờ cũng có điểm-trang hơn một chút, tất nào giống hẳn được, nhà-ngươi chớ có nghĩ lầm. Và đàn-bà con gái sau khi dậy-thì, so với trước khi chưa dậy-thì, dung-mạo vẫn hơi khác.

Hoàng-phủ thiên-hoa nghĩ thầm : Thánh-thượng nói cũng có lẽ phải. Mới cúi tâu rằng :

— Nếu quả là *Mạnh-lệ-quân* thì xin hỏi xem có nhận được mặt thân-phụ không, sẽ biết thực giả.

Vua *Thành-tôn* chấp rằng không thể nhận được mặt thân-phụ, nhưng bất-đắc-dĩ cũng phải bảo nàng *Nam-kim* rằng :

— Trung-hiếu vương muốn nàng nhận mặt thân-phụ, nhưng nàng lưu-lạc trong bấy nhiêu lâu, chẳng biết có còn nhớ được mặt thân-phụ hay không ?

Nàng *Nam-kim* tâu rằng :

— Thần-thiếp dẫu lưu-lạc lâu ngày, nhưng phụ-tử là tình chí-thân, có lẽ nào mà không nhận được mặt.

Vua *Thành-tôn* không tin, mới phán rằng :

Nếu nàng nhận được thì nàng thử nhìn xem người nào là thân-phụ nàng ?

Nàng *Nam-kim* vâng mệnh, liền ngảnh mặt nhìn hết phía tây, lại quay mặt nhìn về phía đông. *Mạnh-sĩ-nguyên* vì thấy nàng hơi giống, trong lòng bấy giờ cũng có chút nghi-ngờ.

Nàng *Nam-kim* vẫn để biết hình-dạng diện-mạo *Mạnh-sĩ-nguyên*. Và lại thấy nét mặt hơi khác, mới chạy đến bên cạnh nằm lấy mà khóc rằng :

— Thân-phụ ơi ! thương-hại cho đứa con bất-hiếu này trải bao lưu-lạc khổ-sở, ngày nay mới được gặp-gỡ. Cái số mệnh con thật đã long-đong !

Vua *Thành tôn* kinh ngạc, nghĩ thầm : quái lạ ! hay là người con gái này có phép ma chăng, sao nó lại biết ?

Nghĩ vậy, mới bảo *Mạnh-sĩ-nguyên* rằng :

— Quả là con gái nhà người rồi, không còn nghi-ngờ gì nữa

Mạnh-sĩ nguyên tức giận không biết đường nào, mới bảo nàng *Nam-kim* rằng :

— Mày chó vội-vàng, nếu quả là con gái ta thì mày thử nhận mặt xem anh mày đâu nào ?

Nàng *Nam kim* vâng mệnh, lại nhìn từ phía tây sang phía đông. *Mạnh-gia-linh* trong lòng nghi ngờ, nét mặt cũng có ý khác, nàng *Nam-kim* liền nắm lấy mà rằng :

— Bào-huynh ơi ! chắc bào-huynh còn nhớ mặt em !

Mạnh-gia-linh cũng kinh ngạc mà rằng :

— Mày có phải em ta đâu, khi nào ta lại dám làm một việc khi quân như thế !

Nói xong, liền tâu với vua *Thành-tôn* rằng :

— Người con gái thật không phải là em gái ta, xin bệ-hạ xét trị cái tội khi quân ấy.

(*Còn nữa*).

Certifié l'insertion

Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN